I.S. v. Switzerland *(№ 60202/15)*

Текст неофіційного перекладу рішення:

Обставини справи

У цій справі заявник скаржився на продовження строку попереднього ув'язнення, незважаючи на проголошення виправдувального вироку судом першої інстанції.

Заявник у справі, І. С., є громадянином Туреччини, який народився в 1973 році й проживає в м. Баден (Швейцарія).

4 серпня 2014 року співмешканка І. С. подала на нього скаргу. Заявника того ж дня взяли під варту за підозрою у скоєнні злочинів, включаючи неодноразові епізоди зґвалтування. У грудні 2014 року прокурор затвердив обвинувальний акт, а І. С. було поміщено до місця попереднього ув'язнення.

16 квітня 2015 року районний суд одноголосно виправдав заявника. Однак його продовжували тримати в місцях попереднього ув'язнення на підставі статті 231 Кримінального процесуального кодексу. Наступного дня Кантональний суд ухвалив рішення про продовження строку попереднього ув'язнення до проголошення результатів розгляду апеляційної скарги прокурора на виправдувальний вирок.

12 травня 2015 року І. С. звернувся до суду із заявою про звільнення з-під варти, проте її відхилили. Федеральний Верховний суд встановив, зокрема, що І. С. загрожувало суворе покарання у виді позбавлення волі, що було серйозним мотивом для ухилення від відповідальності. Він також зазначив, що І. С. вжив запобіжних заходів, щоб мати можливість поїхати до Туреччини – країни, з якої він виїхав у 17-річному віці, мовою якої володів і все ще мав там знайомих.

19 жовтня 2015 року І. С. подав ще одну заяву про звільнення, яку Федеральний Верховний суд задовольнив у листопаді 2015 року. Заявника було звільнено 2 грудня 2015 року.

Оцінка Суду

Пункт 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність)

ЄСПЛ зазначив, що строк ув'язнення І. С. із 4 серпня 2014 року до 16 квітня 2015 року (дата проголошення виправдувального вироку судом першої інстанції) охоплюється підпунктом «c» пункту 1 статті 5 Конвенції. Однак він не належить до періоду тримання під вартою між 16 квітня та 2 грудня 2015 року, який обґрунтовано пунктом 2 статті 231 Кримінального процесуального кодексу.

Хоча формулювання підпункту «c» пункту 1 статті 5 Конвенції не містить жодних обмежень щодо попереднього ув'язнення у суді першої інстанції, ЄСПЛ роз'яснив це питання ще у 1968 році в справі ***Wemhoff v. Germany***[1]. Згодом він підтвердив свою

[1] ***Wemhoff v. Germany***, рішення від 27 червня 2968 року, серія A, № 7.

позицію в низці рішень Великої Палати та Палати Суду: тримання під вартою відповідно до підпункту «c» пункту 1 статті 5 Конвенції завершується виправданням відповідної особи навіть на стадії розгляду кримінальної справи судом першої інстанції.

Зазначений підхід застосовний і в цій справі. Дослідивши факти, про які йде мова у змагальному провадженні, Окружний суд Бадена одноголосно сформулював позицію, що І. С. не міг бути засуджений за кримінальні злочини, у яких його обвинувачували.

Таким чином, після проголошення виправдувального вироку в суді першої інстанції – навіть коли рішення було винесене лише усно і ще не набрало законної сили – рішення про тримання під вартою згідно з підпунктом «c» пункту 1 статті 5 Конвенції втратило чинність.

Уряд загалом стверджував, що попереднє ув'язнення як запобіжний захід після проголошення виправдувального вироку в суді першої інстанції було необхідне для того, щоб небезпечні особи не ухилялися від кримінальної відповідальності та не вчинили злочинів повторно, оскільки суд першої інстанції виправдав їх «помилково».

У зв'язку із цим Суд наголосив, що у цій справі такої заяви на жодній стадії провадження в національному суді не надходило. Крім того, не було ознак будь-яких помилок у здійсненні правосуддя, особливо з урахуванням того, що у виправдувальному вироку на 44 аркушах наведені вагомі аргументи, і суд ухвалив виправдувальний вирок одноголосно.

Також Суд визнав, що національне законодавство має передбачати заходи, які є менш обмежувальними, ніж позбавлення волі, щоб гарантувати явку особи в суд апеляційної інстанції. У цій справі вилучення документів, що посвідчують особу І. С., та інших офіційних документів могло б бути альтернативним запобіжним заходом для забезпечення його явки на стадії апеляційного розгляду справи судом.

Уряд також стверджував, що небезпечна особа, яка була виправдана «помилково» рішенням суду першої інстанції, може вчинити ще одне правопорушення, доки триває апеляційне провадження.

ЄСПЛ встановив, що якби існували конкретні підстави для пред'явлення підозри, то правоохоронним органам нічого не заважало б прийняти рішення про наступне затримання особи на основі підпункту «c» пункту 1 статті 5 Конвенції. Однак Суд не задовільнився лише фактом загального занепокоєння, на якому наголошував Уряд, що І. С. міг вчинити нові правопорушення під час апеляційного провадження. У зв'язку із цим Суд повторив свої висновки, наведені у справі *S., V. and A. v. Denmark*[2] та зазначив, що обов'язок не вчиняти кримінального правопорушення у найближчому майбутньому не може вважатися достатньо конкретним і визначеним, щоб підпадати під дію підпункту «b» пункту 1 статті 5 Конвенції, принаймні доти, доки не буде вжито жодних конкретних заходів, яких не було дотримано.

ЄСПЛ дійшов висновку, що попереднє ув'язнення І. С. після проголошення виправдувального вироку судом першої інстанції не підпадає під винятки, передбачені пунктом 1 статті 5 Конвенції, а тому було порушено це положення Конвенції.

[2] *S., V. and A. v. Denmark* [ВП], заява № 35553/12 та 2 інші, рішення від 22 жовтня 2018 року.

Висновок

Порушення статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 6 жовтня 2020 року і набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.